

Nd.

213. Nefndarálit

um frv. til laga um breyting á og viðauka við lög nr. 74, 27. júní 1921, um tekjuskatt og eignarskatt.

Frá minni hluta fjárhagsnefndar.

Nefndin hefir rætt frv. þetta á mörgum fundum.

Nefndarmenn eru sammála um, að nauðsynlegt sje að búa svo um tekju-

skattslög hlutafjelaga, að dregið verði úr hvöt fjelaganna til þess að borga hluthöfum óeðlilega háan arð og með því veikja fjárhagslegan grundvöll fjelaganna.

Um nokkur önnur atriði frv. hefir nefndin klotnað, og þá sjerstaklega um meðaltalsskatt þriggja ára.

Hjer á landi er meiri þörf hlutafjelaga en víðast annarsstaðar, bæði vegna þess, að einstaklingarnir eru efnalitlir og geta því ekki rekið stærri fyrirtæki fyrir eigið fje, svo og vegna þess, að þau atvinnufyrirtækin, sem einkum eru fjárfrek (sjávarútvegurinn), eru svo misbrestasöm og afkoma þeirra svo misjöfn frá ári til árs, að slíks mun vart dæmi með öðrum þjóðum, nema ef til vill að litlu leyti hjá Norðmönnum. Þess munu fleiri dæmi, að því nær alt hlutafje (fleiri hundruð þús. kr.) sumra togarafjelaga hefir tapast á tveim— þremur árum og hluthafar, eða einhver hluti þeirra, orðið að taka á sig persónulega ábyrgð, til þess að geta haldið atvinnurekstrinum áfram, og í sumum tilfellum hafa hluthafar orðið að leggja fram hlutafjárauka, og þeir þráfaldlega tekið svo nærri sjer, að þeim hefir legið við fjárþroti.

Það munu nú allir sammála um, að þessi misbrestasami atvinnuvegur sje þó aðallyftistöng allra verklegra framkvæmda á landi hjer, að ekki getum vjer lifað lífi menningarþjóða án hans, og því beri að efla hann og treysta. — Þar af leiðandi má heldur ekki ganga svo nærri honum í skattálögum, að skattfyrirkomulagið og skatthæðin geri hann fyrir þá sök miklum mun ótryggari en ella.

Nú er það þó svo, að hlutafjelög eru sköttuð mun hærra hjer á landi en í nágrannalöndum, þar sem atvinnuvegirnir þó eru margfalt tryggari og misbrestaminni; t. d. í Danmörku er skatturinn þessi af skattskyldum tekjum, miðað við innborgað hlutafje og varasjóð:

af 6%	skattur 7%
yfir 6% en ekki yfir 7%	— 8%
— 7% — — — 8%	— 9%
— 8% — — — 10%	— 10%
— 10% — — — 12%	— 11%
— 12% — — — 15%	— 12%
— 15% — — — 20%	— 13%
— 20% — — — 30%	— 14%
— 30% — — — 50%	— 15%

Sjeu tekjurnar yfir 50%, er skattur 15% af því, sem skattur er undir 50%, en 20% af því, sem þar er yfir.

Aftur á móti er þar hámark skatts á einstaklingum 25%, hámarkið þar 5% hærra á einstaklingum en á hlutafjelögum, en hjer er það öfugt.

Það er fjarri því að vera ósanngjarnt, þótt gerðar væru einhverjar breytingar til linunar á skatti hlutafjelaganna, eins og vjer játum, að til er stofnað með a- og e-lið 1. gr. frv., heldur teljum vjer slíkt í fylsta máta sanngjarnt, þar sem slík linun myndi vart nema að meðaltali meira en 10—12%, eins og meðfylgjandi dæmi sýnir.

Skattur hlutafjeldags með 300000 kr. innb. hlutafje.

Á r:	Skattsk. tekjur kr.	Tekjusk. sam- kv. núgild. lögum kr.	Samkv. frv. 1. gr. a.	
			Skattsk. tekjur kr.	Skattur kr.
1922	(tap 200000)	0	0	0
1923	60000	9450,00	30000	3450,00
1924	240000	58950,00	100000	19450,00
1925	200000	46950,00	166650	36945,00
1926	30000	3450,00	156650	33945,00
1927	(tap 250000)	0	76650	13612,50
		118800,00		107402,50

Þetta dæmi er þó alls ekki alveg nákvæmt. Í síðasta dálki kemur ekki fram skatturinn af þeim ca 11000 króna skattmismun, sem dæmið sýnir. Þar af leiðandi myndi skatturinn í síðasta dálki verða í tramkvæmdinni frá 550—3300 krónum hærrí eftir því, á hvaða skattstíga nefndar 11000 krónur lenda.

Það getur á engan hátt talist of mikil ívilnun á skattgjaldinu, þó þessi óvenjuhái skattur á hlutafjelögum lækki um 10—12% á meðan svo er, að vegna misbresta á atvinnuveginum geti það komið fyrir, að fjelögin borgi meiri upphæð í skatt á t. d. 6 árum en samanlagðar skattskyldar tekjur fjelagsins eru á sama árabíli, eins og dæmið hjer að framan sýnir.

En slíkt getur alt af komið fyrir meðan töpin ekki koma til frádráttar skattskyldum tekjum. En fram á það er ekki farið í frv., þótt margar ástæður gætu mælt með því.

Þetta fjelag myndi fá skattlinun sem svarar 10%, en jafnframt er það og sýnilegt af dæminu, að það borgar meiri skatt en skattskyldar tekjur sex árunna nemur.

Fjelag, sem hefði jafnar hreinar tekjur þessi 6 ár, eða 5000 kr. á ári, myndi borga samtals öll árin 1500 krónur í skatt.

Með þriggja ára meðaltalsskatti yrðu tekjur rikissjóðs jafnari og ábyggilegri, og er það eitt af höfuðkostum skattfyrirkomulags, sem standa á um margra ára skeið.

Í annari grein frv. er farið fram á, að fjármálaráðuneytið fái heimild til ívilnunar á lögmæltum tekjuskatti, í líkingu við það, sem hlutafjelög fá samkv. 1. gr., handa einstaklingum, sem reka sjerstaklega ábættusama atvinnu.

Á þetta getum vjer fallist, en viljum benda á, að þessi ívilnunarákvæði sjeu notuð með varúð og fullnægjandi og óyggjandi sannanir heimtaðar í öllum tilfellum.

Hinsvegar gildir það sama um einstaklinga og hlutafjelög, að sje skattgjald þeirra óbærilega hátt á einu ári, þá er hin fyllsta ástæða til ívilnunar.

Leitað hefir verið umsagnar beggja bankanna, einkum um *a-* og *e-lið* 1. gr. frv., og eru svör þeirra sjerprentuð hjer aftan við.

Að öllum ástæðum athuguðum, ráðum vjer hv. deild til að samþykkja frumvarpið óbreytt.

Alþingi, 18. mars 1925.

Jón A. Jónsson, Magnús Jónsson. Björn Lindal.
frsm.

Fylgiskjal I.

LANDSBANKI ÍSLANDS.

Reykjavik, 14. mars 1925.

Með brjefi dags. í dag hefir hið háa fjármálaráðuneyti beiðst yfirlýsingar bankastjórnarinnar um það, hvort hún sje því meðmælt, að lögleitt verði ákvæðið í 1. gr. a. í frumvarpi til laga um breytingar á og viðauka við lög nr. 74, 27. júní 1921, um tekjuskatt og eignarskatt, en ákvæði þetta fer fram á þá breytingu á nógildandi löggjöf, að tekjuskattur innlendra hlutafjelaga skuli miðaður við meðaltal af skattskyldum tekjum þriggja ára ef fjelagið hefir starfað svo lengi, en tveggja ára ef fjelagið hefir starfað í tvö ár einungis.

Út af þessu leyfir bankastjórnin sjer að láta í ljós það álit sitt, að hún telur umrædda lagabreytingu eigi að eins heppilega heldur og nauðsynlega til þess að umrædd atvinnufyrirtæki geti unnið á heilbrigðum grundvelli. Hjer á landi er alveg sjerstök nauðsyn á að miða skattskyldar tekjur slikra atvinnufyrirtækja við meðaltal fleiri ára, þar sem oft er stórfeldur mismunur á afkomu atvinnufyrirtækjanna frá ári til árs, og það er öllum til hagsmuna, einnig rikissjóði sem skatttaka, að atvinnufyrirtækin komist á heilbrigðan grundvöll og, svo frekast sem unt er, komist varanlegt jafnvægi í afrakstur atvinnunnar.

Virðingarfullst.

Landsbanki Íslands.

Georg Ólafsson. L. Kaaber.

Til fjármálaráðuneytisins.

Fylgiskjal II.

ÍSLANDBANKI.

Til fjármálaráðuneytisins.

Reykjavík, 16. mars 1925.

Út af bræfi hins háa ráðuneytis, dags. 14. þ. m., skulum vjer leyfa oss að skýra frá því álitinu voru, að vjer teljum miklu rjettara að miða tekjuskatt innlendra hlutafjelaga við meðaltal a skattskyldum tekjum þriggja ára ef fjelagið hefir starfað svo lengi, en tveggja ára ef fjelagið hefir starfað tvö ár einungis, heldur en að miða tekjuskattinn að eins við síðasta árið eins og nú er gert. Að miða við þriggja ára meðaltal mundi koma á miklu meiri festu og öryggi í þessum efnunum en nú á sjer stað og teljum vjer það alveg nauðsynlegt, en núverandi fyrirkomulag álitum vjer hættulegt fyrir atvinnufyrirtækin, og þess eðlis að það muni þegar á alt er litið og að öllu samanlögðu verða happadrýgra fyrir rikissjóð að taka upp þriggja ára meðaltalið.

Vjer mælum því eindregið með því að umrædd breyting á tekjuskattlögnum komist á.

Vjer skulum taka það fram, að með því að mál þetta kemur undir nefnd í alþingi, sem Sigurður Eggerz bankastjóri á sæti í, hefir hann ekki tekið þátt í þessu svari bankastjórnarinnar.

Virðingarfyllst.

Íslandshanki.

Jens B. Waage. Eggert Claessen.